

רע"פ 2052/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2052/23

לפני:

כבוד השופט ח' כבוב

המבקש:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
מרכז-לוד מיום 05.02.2023 בעפ"ג 41486-11-21
שניתן על-ידי השופטים מ' ברנט, ש' בורנשטיין ו-ע'
מיכליס

בשם המבקש:

בעצמו

החלטה

1. בקשה לרשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטים מ' ברנט, ש' בורנשטיין ו-ע' מיכליס) בעפ"ג 41486-11-21 מיום 05.02.2023, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום ברחובות (כבוד השופטת א' פינק) בת"פ 11555-12-19 מיום 01.11.2021.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעובדות שני כתבי אישום אשר צורפו זה לזה.

כך, בגדרי ת"פ 11555-12-19, הורשע בעבירה של מעשה מגונה בפומבי לפי סעיף 349(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); וזאת מכיוון שביום 17.03.2019 חשף את איבר מינו בציבור, ומשהבחין בעוברת אונס, אונן בעודו מתבונן בה.

בנוסף, הורשע המבקש בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק, בהתאם לכתב האישום שהוגש נגדו בגדרי ת"פ 32713-10-19; וזאת מכיוון שביום 24.07.2019, כתב לקצין הפיקוח שמונה לו הודעות בהן איים על רעייתו-שלו, בכתבו: "אישתי בסכנה", "אני מחקון להרוג אותה" "תקחו אותה למקלט" (כך במקור).

עוד הוסכם בהסדר הטיעון כי המבקש יופנה לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר והערכת מסוכנות בעניינו, וכי הצדדים יטענו באופן חופשי לעונש.

3. כאמור, ביום 01.11.2021 גזר בית משפט השלום את דינו של המבקש.

4. במסגרת גזר הדין, עמד בית משפט השלום באריכות על חוות הדעת של המרכז להערכת מסוכנות, לפיה רמת המסוכנות הנשקפת מהמבקש גבוהה. קביעה זו נשענה, בין היתר, על עברו הפלילי של המבקש, על הקושי שלו להתמיד במסגרות, על אישיותו הילדותית ודימויו העצמי הנמוך. בנוסף, נלקח בחשבון הרקע ההתמכרותי של המבקש. עוד העריך המרכז, כי למבקש "סטייה מינית אקסהיביציוניסטית וכי לא ניתן לשלול משיכה מינית סוטה כלפי קטינות".

יוער, כי מסקנה זו נותרה בעינה גם בחוות דעתו השנייה של המרכז להערכת מסוכנות, אשר ניתנה לאחר שהמבקש החל בהליך טיפולי, ונתמכה אף בדוח סיכום טיפול שנכתב מטעם הרשות לשיקום האסיר, ממנו עולה כי המבקש "עודנו זקוק לטיפול ממושך".

עוד נלקחו בחשבון תסקירי שירות המבחן, המלמדים כי תחילה שולב המבקש בטיפול פרטני בלבד. באותה העת, הוצע לו להשתלב בקהילה סגורה אך הוא סירב. בהמשך, שולב המבקש בטיפול קבוצתי ואף החל בנטילת תרופה להפחתת הדחפים המיניים. בשל הליך טיפול ממושך כאמור, ולאור שיתוף הפעולה המלא של המבקש עם ההליך הטיפולי, וכן בהתבסס על שינוי שחל במבקש- המליץ שירות המבחן להטיל על המבקש צו מבחן ולהאריך מאסר על תנאי שהיה לחובתו באותה עת, לצד ענישה נלווית.

5. במסגרת הטיעונים לעונש, טענה המשיבה כי יש לקבוע מתחם נפרד לכל אחד מכתבי האישום; כי הפגיעה בערכים החברתיים כתוצאה מביצוע עבירת המעשה המגונה בפומבי היא ברף הגבוה; לכך הוסף כי נסיבות המעשה הקונקרטיות מצדיקות לקבוע מתחם ענישה מחמיר יותר מהמקובל. אשר לעבירת האיומים, טענה המשיבה כי יש לקחת בחשבון בקביעת העונש ההולם את הודאת הנאשם; וכן את עברו הפלילי המכביד והחזרתי. לבסוף, טענה המשיבה, כי אין בטיפול שעבר המבקש עד למועד גזר הדין כדי למנוע הישנות עבירות מין בעתיד, על-אף הטיפול התרופתי, וכי יש לתת את מלוא המשקל לצורך בהרתעתו האישית.

6. המבקש, מצדו, טען במסגרת הטיעונים לעונש כי מתחם העונש ההולם עבור כל אחת מהעבירות, נמוך מזה שהמשיבה עתרה לו, וכי בקביעת העונש ההולם בתוך מתחם הענישה, יש לקחת בחשבון את הודאתו; את העובדה שהעבירה האחרונה שביצע הייתה לפני למעלה משנתיים ממועד הטיעונים לעונש; וכן - את ההליך הטיפולי בו הוא נוטל חלק, תוך שיתוף פעולה. לאור האמור, סיכם כי הוא מצוי בעיצומו של הליך שיקומי.

לכל האמור הוסיף המבקש, כי יש להעדיף את תסקיר שירות המבחן על-פני הערכת המסוכנות, משום ההכרות הארוכה של שירות המבחן עמו. לבסוף, טען כי במכלול הנסיבות, הטלת עונש מאסר בפועל תפגע לא רק בו אלא גם

באינטרס הציבורי, שכן ההליך הטיפולי יופסק והוא עלול לחזור לבצע עבירות.

7. לאחר שבית משפט קמא פעל כמצוות המחוקק כפי שנקבע בגדרי תיקון 113 לחוק, נקבע כי מתחם העונש ההולם עבור עבירת המעשה המגונה נע בין מאסר על תנאי וענישה נלווית ובין 9 חודשי מאסר בפועל "שיכול יבוצע בדרך של עבודות שירות", לצד ענישה נלווית. אשר לעבירת האיומים נקבע מתחם, שהוגבל לעתירת המאשימה, שנע בין מאסר על תנאי ובין מאסר לתקופה של 6 חודשים, לצד ענישה נלווית.
8. בהמשך לכך, ולשם קביעת העונש ההולם בתוך המתחמים האמורים, בית משפט השלום נתן דעתו, בין היתר, להודאת המבקש אשר חסכה את הצורך במתן ושמיעת עדויות; כי מאז ביצוע העבירות לא ביצע עבירות נוספת ולא הפר את צו הפיקוח. מצדו השני של המתרס הביא בית המשפט במניין שיקוליו את עברו הפלילי המכביד, הכולל מספר הרשעות בעבירות מין ואלימות בין השנים 2011-2018, לרבות, כאמור, מאסר על תנאי בר הפעלה מת"פ (שלום רח') 16335-08-18, לתקופה של 6 חודשים.
9. בשים לב למכלול השיקולים, לרבות חוות הדעת של המרכז להערכת מסוכנות ושל שירות המבחן, בית משפט השלום לא מצא לנכון "לסיים את התיק בענישה שיקומית בלבד כהמלצת שירות המבחן", ולא מצא אך להאריך את המאסר על תנאי שעמד לחובת המבקש. לא זו אף זו, בית משפט השלום, שסבר תחילה כי "ניתן לשקול הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות" ואף הפנה את המבקש לקבלת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות קבע, כי אין מנוס מלהטיל על המבקש עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. שכן, לפי חוות דעת הממונה על עבודות השירות לא נמצא מוסד המוכן לקלוט את המבקש אליו לריצוי עבודות השירות - בשל העבירות המיוחסות לו ומסוכנותו הגבוהה.
10. אשר על כן ובאיזון כל האמור לעיל, נגזרו על המבקש 6 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 25.07.2019 ועד ליום 28.07.2019; והפעלת עונש המאסר על תנאי, חלקו בחופף וחלקו במצטבר. כך שסך הכול ירצה 8 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו. בנוסף הוטלו על המבקש מאסרים על תנאי, ופיצוי למתלוננת בכתב האישום בגין המעשה המגונה.
11. המבקש ערער על גזר הדין, וטען בדבר הצורך והאינטרס הציבורי בשיקומו. לשיטתו, אין הצדקה כי ירצה עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, אך משום שלא נמצא מוסד המוכן לקלוט אותו לעבודות שירות. בדיון שנערך ביום 16.01.2022 הוסכם בין הצדדים כי הדיון בערעור לגופו יידחה למשך 6 חודשים, במהלכם ימשיך המבקש בטיפול, ולאחר מכן יופנה פעם נוספת להערכת מסוכנות. משהוגשה חוות דעת כאמור, בגדרה צוין כי המבקש עודו בתהליך לקראת איין מסוכנותו, אך היא עודנה בינונית-גבוהה - התבקש הממונה על עבודות השירות לשוב ולבחון את עניינו שם המבקש. ברם, גם בחלוף כמעט חצי שנה נוספת לא נמצא במחוז דרום מוסד שהסכים לקלוט את המבקש לביצוע עבודות שירות. בהמשך, ובהתאם להוראת בית המשפט, נעשתה בדיקה כאמור על-ידי הממונה על עבודות השירות במחוז המרכז, אך גם במחוז המרכז לא נמצאה חלופה.
- בתום הדיון שהתקיים ביום 05.02.2023 ערעור המבקש נדחה בהסכמתו, כך לפי שנמסר מבא-כוחו באותה העת, לאור חוות הדעת עדכנית בעניינו - שהייתה שלילית גם היא כאמור.
12. המבקש מיאן להשלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי, שהוגשה על-ידו באופן עצמאי וללא ייצוג של עורך-דין. לשיטתו, המקרה דנן מעורר שאלה משפטיות עקרוניות החורגת מעניינו הפרטי, והיא "שלילת האפשרות לביצוע עבודות שירות, חרף הליך טיפולי וחרף הפחתה במסוכנות המינית". לטענתו, מדובר "בסוגיית

רוחב אשר משפיעה על כלל אוכלוסיית עברייני המין שנשלחים למאסר בפועל אשר מסיג את מצבם הטיפולי, בשל התעקשותו של הממונה על עבודות השירות להימנע מהשמתם". זאת ועוד, נטען כי במסגרת הטיפולית בה הוא משולב "טופלו אנשים שביצעו עבירות מין ואשר רמת מסוכנותם זהה, אולם בשל התעקשות בתי המשפט, נמצא להם מוסד השמה. מכאן כי גם עולה פגיעה בעקרון אחידות הענישה והשוויון בפני החוק". כן הוטעם, כי שאלות עקרוניות אלה "מקבלות משנה תוקף, לאחר כניסתו של תיקון 113 לחוק העונשין [...] דו"ח "ועדת דורנר", ולאחר פסק הדין בעניין הצפיפות בבתי הסוהר.

דין והכרעה

13. לאחר עיון בבקשה לרשות ערעור על נספחיה, ולאחר שעיינתי בתיקי בתי המשפט דלמטה באמצעות מערכת "נט-המשפט", באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.
14. כפי שציין המבקש בעצמו - הלכה היא עמנו כי בקשה לרשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה אך למקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או בנסיבות המקימות חשש לעיוות דין או אי צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 2750/22 לילקו נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (09.05.2022)). אולם, הבקשה שלפניי נטועה כולה בִּדְלֶת אֲמוֹת עניינו הפרטי של המבקש, וסבורני כי לא מתקיים חשש לעיוות דין או אי צדק המצדיקים מתן רשות ערעור, ודי בכך כדי לדחותה.
15. לא זו אף זו, טיעונו של המבקש מניח זכות קנויה, שלו ושל כמותו, לביצוע מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות - ולא היא. כידוע, סעיף 51ב(א) לחוק קובע כי "בית משפט שגזר על נאשם מאסר בפועל לתקופה שאינה עולה על תשעה חדשים, רשאי להחליט, בגזר הדין, שהנידון ישא את עונש המאסר, כולו או חלקו, בעבודת שירות". כפי שנקבע בפסיקה, מדובר בפריבילגיה, המאפשרת ריצוי של מאסר בתנאים פתוחים, מחוץ לכותלי בית הסוהר, מקום בו ניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעבריין (רע"ב 8820/19 מדינת ישראל נ' הישאם (13.07.2020)). אין מדובר אפוא בזכות קנויה, כמשתמע מטיעונו של המבקש.
- זאת ועוד, הן בית המשפט השלום, הן בית המשפט המחוזי, הלכו כברת דרך ארוכה לקראת המבקש. זאת, עת שנעתרו לבקשות דחיה לתקופות בלתי מבוטלות, כל זאת על-מנת לאפשר "מרחב נשימה" לשירות המבחן ולגורמי הטיפול להמשך טיפול להפחתת המסוכנות הנשקפת מהמבקש. חרף כל האמור, מדובר במי שהינו "בעל סטייה מינית מתמשכת". בנוסף, בית המשפט אף הפנה את המבקש למפקח על עבודות השירות למען בחינת אפשרות ריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, אך לא נמצא מעסיק שיסכים לקבלו; העובדה כי לא נמצא מוסד אשר מוכן לקלוט את המבקש, בשל מעשיו, לצורך ביצוע עבודות שירות - לא מקימה עילה למתן רשות ערעור בגלגול שלישי. כן יובהר, כי טענת המבקש כי לפיה מדובר "בסוגיית רוחב המשפיעה על כלל אוכלוסיית עברייני המין", נטענה בעלמא ולא ראיתי בה טעם של ממש.
16. אחר דברים אלה ובבחינת למעלה מן הצורך, יוער כי בשים לב לכך שערעור המבקש נדחה בהסכמתו. דומה כי די היה בטעם זה על מנת לדחות את בקשתו לרשות ערעור על הסף.
17. הבקשה נדחת אפוא. המבקש יתייצב לריצוי מאסרו בהתאם לאמור בפסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 05.02.2023.

ניתנה היום, י"ג בניסן התשפ"ג (4.4.2023).

ש ו פ ט
